Print Date: 11 January 2022. Source: Page 4, Sulamith - שולמית, 17 January 1890 *** "Historical Jewish Press", The National Library of Israel and Tel Aviv University

אידישע נייאינקייטען.

אין וויטעקבסק, (רוסלאנד) האט געטראפען א שרעקליכע קאטאסטראפע, די געשיכטע איז פאָרגעקר מען אויף דיזען ארט: די פרוי פון דעם רייכען קויפמאן און דעם ווארען אדעלמאן צבי הירש מאלקין איז וואַנזי־ניג געווארען; שבת דען 18טען דעצעמבער איז זי אויפ־געשטאנען פון שלאף פריהער פון אללעמען און איז אוועקגעגאנגען אין גאס, צעהן אוהר איז זי געקומען צו־ריק צו הויז און האט באפעהלען דער דינסט, דאסס זי זאלל ניט גרייטען דעם טיש, וויל זי וויל דאס זעלבסט טאן; ווי ר׳ צבי מאלקין איז געקומען פון שול האט זי איהם פארגעלייגט דאס ער זאלל זיך אויסוועהלען א טויט, נאר ר׳ צבי מאלקין האט זיך אויסגעלאכט און האט איהרע דומע רייד ניט גענומען אין געדאנק, לייי־דער אבער זיינען איהרע רייד געווען זייער ערנסט און האבען געבראכט שלעכטע פאלגע, געמליך: גלייך ווי דער הערר מאלקין האט זיך ניט קימערינדיג פון דער וואנזיניגער פרויס פוסטע רייד, אבגעגעסען דעם געשמאקען שבתדיגען ווארמעס, האט ער באלד געפיהלט אז ער איזט פערגיפטעט און אללע הילפס מיטלען פון די ארצטע, זועלכע מען האט געוועהנליך באלד געלא־דען האבען גאר ניכט געווירקט און מיט די שרעקליכסטע הערצענסליידע מאטערנעש האט אונזער עהרווירדיגער מאלקין גאטט זיין טהייערע זעעלע אבגעגעבען תנצב״ה די פרוי האט מען גלייך צוגענומען אין קראנקען הויז; מען זאגט צוואר אז זיינע ארבייטער, וועלכע ארבייטען ביי איהם אין זיין דרוקעריי האבען אויך איינטהייל גע־נומען אין זיין טאדט; נאר פארלייפיג ווייסט מען נאך גאר ניכט; די ווייטערדיגע אונטערזוכען וועט צייגען די ווארהייט.

Print Date: 11 January 2022. Source: Page 4, Sulamith - שולמית, 17 January 1890 *** "Historical Jewish Press", The National Library of Israel and Tel Aviv University

יאשוועז, קאָוונער גובערנע. א טרויעריגער בריף איז נעקומען, אברהם פוין האָט גיהיירעט די טאָכטער פון דעם בעוואוסטען גביר חיים פרידמאן פון פא־שושוע, 2 וואָכען נאָך דער חתונה האָט דער גוטער אברהם צונויף גענומען גאר די צירונג פון זיין פרוי מיט 600 ר״ב מזומנים און איז אוועק נאָך אמע־ריקא, אלזאָ בעט די פרוי פון אללע לאַנטשלייט ווער עס וועט איהם נאָר טרעפען דער זאָלל איהם לאָזען ארעסטען ביז זיין פרוי וועט קומען. אללע הוצאות וועט די פרוי בעצאָהלען מיט דאנקבארקייט.

קיידען. די פרוי פון דעם בערימטען גראף טאט־לעבען וויל חתנה האָבען אויף די פראגע כיי אירע קינדער מיט ועמען זי זאָלל הייראטען, האָבען איר די קינדער גיענטפערט—צוריק מיט אונזער פערשטאָרבע־נעם פאָטער. די פרוי איז זעהר אויפגערעקט געוואָרען און האָט איר היימאט פערלאָזען און קיינער ווייס נים וואו זי איז, גיוויש וועט זי נאָך אמעריקא קומען.

קאָזעליין, צערניגאָווער גובערנע. דער וויטדנובער־נאטאר האָט אגרויסען באלל געמאַבט אויף זיין גע־בורטס טאָגע און האט פיל רייכע קופלייטע צום באל איינגעלאַדען און האָט מיט זיי זיך גוט אמע־זירט אונד האָט זיי צוגיזאָגט דאָס זאָ לאַנג ווי ער ווירד אין קאָזעליין זיין וועט ער מיט זיי פיל גוטעס טאָן און פון פיל געשפרעך פאר א גלעזעל ווין האָט ער זיך אויסגערעט דאס ער איז אויך א איד גיוועזן.

באָבט, קאָוונער גובערנע. שבת פ׳׳ וינש 9 אוהר מאָרגענס איז ארייננעלאָפען דעם שוחטס פרוי אין שול, מיט א גוואלד צום מאַן,—קום שנעל! דער שוחד האָט געדאַוועט פיר דעם עמוד אלס חזן, ער האָט שנעל דעם טלות אראָפּ געוואָרפען און איז אַזועק גע־לאָפען. די פרוי לויפט בעפאָר דער מאן נאָך איהר און די גאנצע שטעדטעל נאָך זיי. די פרוי איז צר געלאָפען צו א נידערינגען ברונען און האט זיך גוט אביינ נינעבען און איז אריין געפאלען אין ברונען. דער שוחט מיט א גוואלד, די שטעדטעל מיט א גישריי, עס איז גיווארען א לאַרעם. מען האָט גע־בראַכט שטריק לייטערס, מען האָט געפונען די פרוי אין ברונען לעבעדיג, זי איז גיזעסען רייטענדיג אויף איר קוה און האט איר גינלעט.ביידע זיינען גירעטעט ניחאָרען.

נוטעס פון רוסישע פאליציי.

מאלעדעצנע ווילנער גובערנע. דער אוראדניק פון מאלעדעצנע איז ארויס געפארען צו לאנד נאָך זעהן די אַרענדאטארס צי זיי בעזיטצען זייערן וויינונגען ריכ־טין נאָך דעם זאקאָן פון 3 מאיי 78 יאהר. איז ער אריינגעפארען צו א אידישען ארענדאטאר און האט גיפונען דאס מען זיטצט און מען טרינגט משקה ווי אין די גוטע צייטען, נאָך דער פראגע פון דעם אוראדניק—„נאָך ווייניק וואס מען לאזט דיר זיטצען אויף דעם פלאטין, פערקויפסטו נאָך שנאפס אויך״, האט זיך אבגערופען דעם ארענדאטאר׳ס איינעל,—מיין רבי האט מיט מיר גילערנט פאריגע וואך אין חודר אז 2 עבורת מעג מען טאהן וויל אין איסר חל על איסר, אלזא מעג מיין פאטער פערקייפען שנאפס אויף נים קיין ערלויבטין פלאטין. האט דער אוראד־ניק גיענדפערט „אז דו מענסט טאן 2 עבורת מעג איך אויך... גיב מיר אפלעשעל שנאפס צום טרינקען אויף ארו״ב מזומן וועט אלעס רעכט זיין... און זיי זיינען געבליבען גוטע פריינד,—איז רוסישע, שלעכטע צינאוויקעס?

על דאטפת אטפוך.

עס וואר שבת הולה״מ סכת אין דער פריה, אין תרמ״ה ווי דער רבי ר׳׳ נחומטשע אין טאלנא, (קיעוו) האט ערהאלטען א טעלגראממע פון ראכ־מעשטריווקע, פון ר׳׳ יוחנטשען, דאס זיין זאהן ר׳׳ איצעלע איז נפטר גיווארען. נאטירליך איז גיווארען א גרויסע טרעוואגע אויף דעם רבי׳נס הויף און עס איז שוין געוועז ווענען וואָס צו ריידען אין שול בכלל און אין דער גאנצער שטעדטיל בפרט. נאך קריאת התורה איז ארויף דער 16 יאהריגער צדיקעל ר׳׳ נחומטשע אויף דער בימה און האט מכריז געוועז אז למחרת ביום א׳׳ נים קוקענדיג וואָס עס איז חוה״מ זאל מען זאגען סליחות אונד פאסטען. די קלייטען זאל מען א גאנצען טאָג נים עפענען, די חסידים נא־טירליך האָבען אללע צו געשוויגען, זאָנדערן איינער וועלכער האָט געהאט א מעהל געשעפט האט זיך אָפּ גערופען: יא רבי! פאַסטען און סליהות זאגען מאכט נים אויס, אבער די קלייטען וואצו זאלען מיר האלטען פארמאכט אין דעם בעסטען טאג פאָן דער גאנצער וואָך פיר לייזונג, חלעבען, מיר זיינען דאך ארימע מענטשלאך, און מיר ברויכען דאך א לעבען צו מאכען, דער טויטער וועט דאך שוין זא ווי זא נים לעבענדיג ווערדען. ער האט נאך נים אוספייעט צו ענדיגען זיינע רייד, אלס א קול ווי אדונער איז ארויס פון דען דערביי שטעהענדיגען חסיד ר׳׳ לייזעריל וועלכער איז געקאמען צום רבין אויף יו״ט, שטיין דו אפיקורס, דער רבי איז גיזור א גזירה און דו ווילסט דאס מבטל זיין, ארויס דו הונט דו שרץ פון בית חמדרש, ברידער נעמט ווארפט איהם ארויס אונד שנעלל ווי א פייל פון ביינגן האָבען זיך ר׳׳ לייזערל און נאך איינינע חסידים ארוף געווארפען אויף ר׳׳ שמעריל מעהל קרעממער, ווי א טינער אויף א שעפאלע און האבען איהם נישלאגען מכות רצח און ארוים געווארפען אהורי הדלת. עס פארשטיים זיך פאן זעלבסט אז דער ארימער ר׳׳ שמעריל איז שוין צוריק אין בהמ״ד נים אריין, ער איז נעבאך אוועק מיט צוקאלעצעטע זייטען, נור מיינט נים ליבע לעזער אז דאס איז שוין געענדיגט, אין בית המ״ד האט זיך אנגעהייבען א טומעל מיט א געשלעג מיט זידלעריי, נאכדעם ווי מען האט שמערלען ארויסגע־ווארפען, אז דער רבי האט קוים דעם עולם נעקענט איינהאלטען. נאר נים דאס בין איך אויסען. די חרפות ביושים מיט די קלעפ וואס שמעריל האט דעם שבת געהאט, ווינש איך אפילו קיין שונא נים, נאר דאס ארט מיך אלין נים, לעזט נאר ווייטער וועט איהר הערען א המצאה. אלס ר׳׳ שמעריל איז זונטאג פריה אויפגעשטאנען און געגאנגען עפענען די קלייט, האט ער געפונען זיין שטענדער שטעהענדיג ביים טיר פאן קלייט, מיט א צעטעלע הערויפגעקלעפט מיט דיזע ווארטען: לא יבוא ממזר בקהל ה׳׳,— דער ארימער ר׳׳ שמעריל איז נעבאך געבליבען שטעהן מיט א פערשטיינערטע הארץ לעבין דיזער סצענע. דער לעזער קאן שוין אליין פערשטיין ר׳׳ שמערלס יעטצטיגע לאגע, הערט נאר וואס חברה האבען אבער געטהן, איינינע בחורים וועלכע האָבען פאר־שטאנען די עולה פון דעם רבין וסיעתו, האבען זיך בעשלאססען נוקם צו זיין מידה כנגד מידה, זיי האבען אבגעווארט א שעת הכושר דאָס הייסט א פינסטערן אָבענד, ווען די לבנה וואר בעהאלטען אונטער די וואלקענס, זיינען זיי אריין אין ביהמ״ד אין די צייט פון מעריב, און האבען זיך צערספרייט, דאס קיינער זאל נים פערשטיין וואָס זיי וויללען טהון. און אזוי האָט איינער גענומען דעם רבינס שטענדער און האט צוגערוקט צום צווייטען, אונד דער צווייטער צום דריטען, און אזוי ווייטער, ביז מאן האָט דעם שטענ־דער ארויסגעטראגען פון ביהמ״ד און מאן האט איהם אנגעפילט מיט מיסט וכדומה, און מאן האט דאס צוגעטראגען צום קהלשען ברונען וועלכער איז נים וויים פון דעם רבינס הויז געגען איבער און זיי האבען דאס ארוף גישטעלט אויפען דאך פאן דעם ברונען און צוגעקלאפט מיט צוועקעס און מיט גרויסע בוכ־